

به نام خدا

دستورالعمل نحوه نگارش و تنظیم گزارش نهایی پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی

امروزه انتشار نتایج تحقیقات علمی دارای الگوی مشخص و استانداردی است. دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلی که دارای واحد پایان نامه می باشند لازم است با نحوه تنظیم و نگارش نتیجه تحقیق خود براساس استانداردهای موجود آشنا شوند. لذا به منظور هماهنگی بیشتر در نگارش و تنظیم پایان نامه ها به عنوان حاصل یک کار پژوهشی و تطبیق آنها با استانداردهای تهیه و تنظیم نتایج تحقیقات علمی، این دستورالعمل تنظیم شده است و لازم است از تاریخ ابلاغ، توسط دانشکده ها و دانشجویان در تنظیم پایان نامه ها رعایت گردد.

ترتیب صفحات :

- ۱- بسم الله الرحمن الرحيم
- ۲- صفحه عنوان فارسی (طبق فرم پیوست) جهت پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی
- ۳- صفحه کارت شناسه و کلیدواژه ها (توسط کتابدار بخش پایان نامه کتابخانه مرکزی تنظیم می شود)
- ۴- تصویر صورت جلسه دفاع از پایان نامه جهت پایان نامه های دانشجویی
- ۵- تصویر نامه تعهد اصالت اثر
- ۶- صفحه تقدیم حداکثر یک صفحه
- ۷- صفحه سپاسگزاری (در صورت لزوم و حداکثر در یک صفحه)
- ۸- چکیده فارسی به همراه کلید واژه
- ۹- فرم کاربست نتایج تحقیقات (این فرم به پیوست در پایان فایل دستورالعمل نحوه نگارش و تنظیم گزارشات نهایی موجود است و توسط سرکار خانم فرهادی کنترل نهایی می گردد)
- ۱۰- فهرست مطالب
- ۱۱- فهرست جدول ها
- ۱۲- فهرست شکل ها و نقشه ها
- ۱۳- فهرست اختصارات
- ۱۴- فهرست علائم و نشانه ها
- ۱- فصل اول: مقدمه و کلیات
- ۲- فصل دوم: مواد و روش ها
- ۳- فصل سوم: یافته ها
- ۴- فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری
- ۵- فهرست منابع
- ۶- پیوست ها
- ۷- چکیده انگلیسی
- ۲۴- صفحه عنوان انگلیسی (طبق فرم پیوست)

الف) شیوه ی نگارش پایان نامه

۱) فاصله گذاری: فاصله ی سطرها در تمام متن پایان نامه برابر ۱ و نیم سانتی متر، اما فاصله ی سطرها در چکیده (فارسی و انگلیسی) برابر با ۱ سانتی متر (single) می باشد.

۲) **حاشیه بندی:** حاشیه ی سمت راست و بالا مساوی ۳ سانتی متر و حاشیه ی سمت چپ و پایین برابر ۲/۵ سانتی متر می باشد. این حاشیه ها باید در سرتاسر پایان نامه رعایت شود.

۳) **شماره گذاری صفحات:** هیچکدام از صفحات قبل از فهرست ها شماره گذاری نمی شوند. صفحات ((فهرست ها)) با حروف ابجد (الف، ب، و...) شماره گذاری می گردند. شماره گذاری با اعداد از اولین صفحه (مقدمه) آغاز می شود و تا آخرین صفحه ادامه می یابد. شماره ی صفحه در پایین و در وسط قرار می گیرد. فاصله ی شماره ی صفحه در حدود ۱/۵ سانتی متر از لبه ی پایین است.

نکته: حروف ابجد، هوز، حطی، کلمن، سعفض، قرشت، ثخذ، ضطغ

۴) **اندازه و نوع قلم مورد استفاده:** برای متن فارسی قلم بی نازنین سایز ۱۴ و برای انگلیسی نوع قلم Times New و سایز ۱۲ شود.

۵) جدول ها و شکل ها

- عنوان جدول در بالای جدول و عنوان شکل در پایین شکل آورده می شود.
- جدول باید فاقد خطوط عمودی و حداقل خطوط افقی باشد.

۶) **شماره گذاری فصل ها، بخش ها:** فصل ها، بخش ها و زیر بخش ها به عدد شماره گذاری می شوند، بطوری که شماره ی فصل در سمت راست و شماره ی بخش بعد از آن آورده شود.

برای مثال دو نمونه زیر را نگاه کنید:

۳-۲-۴. بیان کننده ی زیر بخش ۴ از بخش ۲ از فصل ۳ است.

۳-۲-۴-۱. بیان کننده ی زیر بخش ۱ از بخش ۴ از بخش ۲ از فصل ۳ است.

۷) **شماره گذاری روابط ریاضی و فرمول ها:** فرمول ها در هر فصل به طور جداگانه و به ترتیبی که در متن می آیند، در داخل پرانتز به عدد شماره گذاری می شوند، به طوری که شماره ی فصل در سمت راست و شماره ی فرمول بعد از آن آورده می شود. فرمول سمت چپ و شماره ی آن در سمت راست صفحه قرار گیرد.

۸) درج لغات لاتین در متن فارسی

- از آوردن کلمات انگلیسی در متن فارسی خودداری شود و معادل فارسی آن آورده شود و در صورت لزوم (کلمات خاص) معادل انگلیسی کلمه یا عبارت در پاورقی آورده شود.
- در مواردی که لازم است از کلمات اختصار انگلیسی در متن استفاده شود، ابتدا معادل فارسی آن نوشته شده و سپس حروف اختصار در پرانتز قرار می گیرد و اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی آورده می شود.
  - آوردن اصل کلمه یا عبارت انگلیسی در پاورقی فقط برای اولین بار ضرورت دارد.
  - در صورت استفاده از کلمه انگلیسی در متن فارسی اندازه قلم آن ۲ شماره کوچک تر از اندازه قلم فارسی باشد.

ب-صفحه ی بسم ا...

صفحه بسم ا ... در وسط صفحه قرار می گیرد و بایستی به شکل ساده و مشخص صفحه آرایی شود، از به کار بردن هر گونه کادر و تزئین در این صفحه خودداری شود.

پ-صفحه ی عنوان فارسی

ت-صفحه کارت شناسه و کلیدواژه ها (توسط کتابدار بخش خدمات فنی کتابخانه مرکزی تنظیم می شود)

ث- تصویر صورت جلسه: تصویر صورت جلسه دفاع از پایان نامه بر حسب نوع دانشکده در این قسمت درج شود.

ج- فرم اصالت اثر: تصویر فرم اصالت اثر بعد از صورت جلسه دفتع قرار میگیرد.

چ- چکیده فارسی به همراه کلید واژه :

متن چکیده، حداکثر در دو صفحه شامل موارد زیر :

- ۱- عنوان مطالعه
- ۲- متن چکیده باید چهار بخش داشته باشد و هر قسمت در یک پاراگراف و سطر اول آن بدون تو رفتگی باشد.
- ۳- زمینه تحقیق و اهداف آن
- ۴- روش مطالعه
- ۵- یافته ها
- ۵- نتیجه گیری نهایی

- در چکیده به منابع ارجاع داده نشود.از کلمات اختصار استفاده نگردد.

- چکیده فاقد بحث است .

- کلیدواژه ها (بین ۳ الی ۶ کلیدواژه) مطابق MeSH

لازم است توالی صفحات فوق با حروف ابجد مشخص گردد.

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی همدان

معاونت تحقیقات و فناوری

مدیریت توسعه فناوری سلامت- اداره کاربست نتایج تحقیقات

عنوان طرح تحقیقاتی

--

مجری / مجریان

--

آدرس الکترونیک:

--

پژوهشگر گرامی

نظر به اهمیت استفاده کاربردی از نتایج تحقیق ارزشمند شما، مستدعی است گروه های مخاطب تحقیق و متناسب با آن پیام های کلیدی پژوهش خود را در کادر ۱ مرقوم فرمایید. در کادر ۲ نیز پیشنهاد چگونگی کاربست نتایج تحقیق خود را در جامعه و صنعت بیان فرمایید.

کادر ۱: مهم ترین یافته ها و پیام های پژوهش متناسب با گروه های مخاطب

ردیف	گروه مخاطب*	پیام پژوهش

*مدیران، سیاست گذاران، عموم مردم، بیماران، مراکز صنعتی و غیره.

کادر ۲: پیشنهادات محقق برای نحوه کاربست نتایج تحقیق

ردیف	محل بکارگیری نتایج تحقیق (صنعت، جامعه)	پیشنهاد نحوه کاربست

خ- فهرست مطالب :

فهرست مطالب شامل فصل ها و عنوان فصل ها، بخش ها و عنوان بخش ها، و همچنین زیر بخش ها، فهرست منابع و چکیده انگلیسی باشد. لازم است شماره صفحه در مقابل هر یک از عناوین فهرست مطالب قید شود. جهت تنظیم فهرست از جدول زیر استفاده نمایید

شماره صفحه	فهرست مطالب
۱	فصل یک: مقدمه و کلیات
۲	۱-۱ بیان مسئله
۱۰	۲-۱ ضرورت انجام طرح
۱۲	۳-۱ اهداف .....
۱۴	فصل دو: مواد و روش ها .....

*صفحاتی که قبل از صفحه فهرست مطالب می آید در این صفحه ذکر نمی شود.

د- صفحه ی فهرست جدول ها

این صفحه شامل، عنوان، شماره و صفحه جدول های موجود در متن می باشد. برای این قسمت هم می توانید از جدول زیر استفاده نمایید.

شماره صفحه	فهرست جدول ها
۴۵	جدول ۱-۱ عنوان جدول .....
	جدول ۲-۱ عنوان جدول .....
	جدول ۳-۱ عنوان جدول .....
	جدول ۴-۱ عنوان جدول .....

فصل اول: مقدمه و کلیات

این فصل شامل

- مقدمه
- بیان مسئله
- کلیات
- ضرورت انجام تحقیق
- اهداف، سؤالات تحقیق و فرضیه های پژوهش
- تعریف علمی و عملیاتی واژه ها (متغیر ها)
- پیش فرض های پژوهش
- تعریف اصطلاحات

بیان مساله به معنای توصیف و توجیه موضوع پژوهش است. در این قسمت باید به این سوال جواب داده شود که چرا مساله پژوهش مساله ای است که باید مورد تحقیق علمی قرار گیرد. اصل کلی در بیان مساله رعایت یک روند منطقی است به طوری که شروع آن با مشکل و ختم آن با هدف تحقیق می باشد. در بیان مساله معلوم می شود که : بروز و شیوع مشکل چقدر است؟ چه کسانی را در بر می گیرد؟ این موضوع از چه زمانی و به چه ترتیبی در جامعه به صورت مساله در آمده و چه تحوولی داشته است؟ دلایل احتمالی مشکل چیست؟ چه راه حل هایی تا کنون به کار رفته است؟ و تا چه اندازه موفق

بوده است و چرا این روش انتخاب شده است؟ لازم است عوارض ناشی از تداوم مشکل و فواید ناشی از اجرای تحقیق و کاربرد آن به روشنی مطرح گردد.

اهداف باید صریح، روشن، بدون ابهام و واقع بینانه باشد و به صورت منطقی و با افعال رفتاری بیان شود. اهداف باید با عنوان، بیان مساله، فرضیه و سوالات پژوهش هماهنگ باشد.

فرضیه و سوالات به صورت یک جمله خبری و تا حد امکان جهت دار نوشته شود و حاوی یک پیشگویی باشد و زیربنای علمی داشته باشد. در مطالعات توصیفی به جای فرضیات سوالات تحقیق ذکر می شود.

در تعریف نظری متغیرها باید از یک مرجع معتبر استفاده نمود و به طور دقیق و واضح و با کلمات ساده آن را تعریف کرد. در تعریف عملی متغیر به صورت واقعیاتی قابل اندازه گیری با کلمات ساده و واضح بیان شود.

پیش فرضها جملاتی هستند که درستی و اعتبارشان پذیرفته شده است و احتیاج به استدلال ندارند و مساله پژوهش بر اساس آن بنا نهاده شده است. بنابر اصول پیش فرضها، همه پدیدهها دلایل پیشین دارند، حوادث طبیعی بر حسب تصادف نیستند و احتمالاً بنابر دلایلی هستند.

بررسی منابع و متون

- **مروری بر متون:** بررسی و نتایج متون، کتب و مقالات مرتبط با موضوع که در انتخاب موضوع و برنامه ریزی برای انجام طرح، مؤثر بوده است. در حقیقت مروری بر مطالعات خلاصه ای از نکات اصلی، نتیجه گیری عمومی و خلاء موجود در مطالعات و کاربرد در تحقیق می باشد. در هنگام سازمان دهی مرور مطالب، اول بحث را به مطالعاتی (با ذکر مرجع) که حداکثر ارتباط را با مطالعه حاضر دارند اختصاص دهید. ضمناً ذکر نام نویسنده مورد نظر و سال تحقیق او نیز در متن ضروری است. این فصل صرفاً به نقل قول از مراجع و منابع مختلف نیست، بلکه باید همراه با خلاصه ای از این نظرات و بحث کلی باشد، به نحوی که خواننده را مطلع نماید.

فصل دوم: مواد و روشها

- نوع پژوهش (مطابق با پروپوزال)
- مکان و زمان پژوهش
- جامعه و نمونه پژوهش
- ابزار گردآوری داده ها و روایی و پایایی ابزار
- روش نمونه گیری
- حجم نمونه و روش محاسبه آن
- مشخصات واحد پژوهش و معیارهای ورود و خروج مطالعه
- روش گردآوری داده ها
- روش تجزیه و تحلیل داده ها
- محدودیت های پژوهش
- ملاحظات اخلاقی

فصل سوم: یافته ها

این فصل شامل بیان نتایج حاصل از تحقیق است. مطالب این بخش تنها بر اساس یافته های حاصل از پژوهش تنظیم می گردد و شامل اطلاعات نوشتاری، جداول و نمودارها می باشد. باید از ذکر اطلاعات یکسان در الگوهای متفاوت (متن، جداول و نمودار ...) پرهیز شود. البته ضروری است یافته ها در ابتدا با جملات ساده و روان بیان شده و برای بیان جزئیات به جداول و نمودار استناد شود. این فصل به بیان یافته ها اختصاص دارد نه تفسیر آنها لذا صرفاً نتایج به ترتیب منطقی و

متناسب با اهداف و فرضیاتی که در پروپوزال طراحی شده بود بیان گردد و از تناقض گویی پرهیز شود. عناوین جداول در بالا و نمودارها و اشکال در پایین به صورت کامل با ذکر شماره آورده شود.

فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

- ارائه مهمترین یافته ها در قالب یک پاراگراف
- بیان نقاط قوت تحقیق خود
- بیان محدودیت ها، کاربردها و پیامدهای یافته های مطالعه حاضر
- بیان کاربرد عملی این تحقیق و ذکر آموخته ها و دیدگاههای خود نسبت به این مطالعه و مهم ترین درسی را که از مطالعه گرفته اید
- تفسیر و تحلیل یافته ها و نتایج بدون آنکه نتایج مجدداً تکرار شوند
- پرو بال دادن به نظریات خود، نتیجه گیری از یافته های مطالعه و مقایسه آن با سایر مطالعات و اینکه در بین دانش موجود و یافته های دیگران، نتایج تحقیق حاضر چه جایگاهی دارد.

سبک ارجاع منابع در متن: لازم است در متن به کلیه منابعی که مورد استفاده قرار می گیرد، اشاره شود. چنانچه در داخل متن از یک منبع مطالبی نقل شود، بلافاصله پس از خاتمه ی جمله و قبل از نقطه در داخل پرانتز مرجع ذکر می گردد. نحوه ی ارجاع در متن به روش ونکوور (Vancouver) می باشد.

سبک ونکوور:

- مراجع به ترتیبی که در متن می آیند شماره گذاری می شوند (برای هر مرجع یک عدد اختصاص می یابد).
- در این روش مراجع به ترتیب شماره در فهرست منابع ذکر خواهد شد (نه بر حسب حروف الفبا).
- چنانچه منبعی به دفعات در یک متن مورد استفاده قرار گیرد همان شماره ی استناد اول دوباره ذکر می شود و تغییری در شماره استناد آن داده نمی شود.
- وقتی در یک محل در متن به منابع متعددی استناد می شود، از خط فاصله (-) برای توالی اولین عدد و آخرین عدد و از ویرگول (،) برای جداسازی شماره متعدد استفاده می شود. مثال: [۹-۳، ۵، ۷]

ذ) فهرست منابع:

- ترجیحاً از نرم افزار End Note استفاده گردد.
- تمام منابع مورد استفاده باید به زبان انگلیسی تنظیم شود.
- تاکید می گردد که در مورد منابع فارسی از ترجمه انگلیسی و مشخصات ذکر شده منبع مربوطه به زبان انگلیسی استفاده شود و در انتهای عبارت [Persian] در داخل کروشه نوشته شود.
- از بکار گیری خلاصه مقالات به عنوان منابع پرهیز شود.
- مقالات چاپ شده یا آنهایی که برای چاپ پذیرفته شده انتخاب گردند. اگر مقاله برای چاپ پذیرفته شده ولی هنوز چاپ نشده است باید هنگام اشاره به آن پس از نام مجله مربوطه عبارت (In press) در داخل پرانتز ذکر شود.
- در صورتی که از منبع اینترنتی استفاده شده باشد، آدرس کامل (URL) آن نوشته شود.
- در صورتی که تعداد نویسندگان بیش از ۶ نفر باشد، مشخصات ۶ نویسنده ی اول به طور کامل نوشته شده و پس از آن عبارت "et al." آورده شود. بدیهی است اگر تعداد نویسندگان برابر یا کم تر از ۶ نفر بود ذکر مشخصات تمامی آنان ضرورت دارد.
- در ادامه به ذکر نمونه هایی از چگونگی ارجاع به منابع علمی آورده شده است:

- مقاله چاپ شده در مجله به زبان انگلیسی

Karami M, Soori H, Mehrabi Y, Haghdooost AA, Gouya MM. Real Time Detection of a Measles Outbreak using the Exponentially Weighted Moving Average: Does it Work? J Res Health Sci. 2012;12(1):25-30.

- مقاله چاپ شده در مجله به زبان فارسی

Ilkhani M, Karami M, Kiamarzi G, Shah Esmaeli A. Evaluating the Diagnostic Value of Somatosensory Evoked Potentials in the Diagnosis of Meralgia Paraesthetica. Razi Journal of Medical Sciences. 2011;18(90):1-6. [Persian]

- مقاله ی ارائه شده در همایش ها:

Haghighat S, Lotfi - Tokaldany M, Khadem Maboudi A, Karami M, Bahadori A, Weiss J. Predictive factors of response to complete decongestive therapy in upper extremity lymphedema following breast carcinoma. The 23rd International Congress of Lymphology; 19-23 September 2011; Malmo, Sweden: European Union of Medical Specialists; 2011.

- کتاب

Szklo M, Nieto FJ. Epidemiology: Beyond the basics. 2nd ed. USA: John and Bartlett Publishers; 2007.p.313-42

- بخشی یا فصلی از کتابی که به وسیله یک یا چند نویسنده نوشته شده است

Buehler JW. Surveillance In: Rothman KJ, Greenland S, Lash TL Modern Epidemiology, 3rd ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2008.p.460-62.

- پایان نامه

Karami M. Evaluating the performance of outbreak detection algorithms in surveillance systems using semi-synthetic approach [PhD thesis]. Tehran: Shahid Beheshti University of Medical Sciences; 2012.p. 40-42.

- نحوه ی نوشتن مطالب اینترنتی و وب سایت ها به عنوان مرجع:

World Health Organization. Immunization surveillance, assessment and monitoring. 2013 [cited 2013 16 Jan]; Available from: http://www.who.int/immunization_monitoring/en/.

(Abstract) چکیده انگلیسی

در این صفحه ترجمه چکیده فارسی به زبان انگلیسی قرار می گیرد. ذکر عنوان پایان نامه یا رساله در چکیده انگلیسی الزامی است. در عنوان انگلیسی حرف اول کلمات به استثنای حروف اضافه بزرگ تایپ شود.

متن چکیده، حداکثر در یک صفحه شامل موارد زیر:

عنوان مطالعه (Title)

متن چکیده ۴ بخش باید داشته باشد:

الف - زمینه تحقیق و اهداف آن (Objective)

ب - روش مطالعه ، نوع جمعیت یا مواد ، تعداد نمونه ، روش گردآوری داده ها (Material and Methods)

ج - یافته های اصلی و استنباط ها به اختصار (جزئیات عددی برجسته و مهم باید ذکر شود با ذکر نتیجه آزمون آماری)

(Results)

د - نتیجه گیری نهایی . (Conclusion)

- در چکیده به منابع ارجاع داده نشود.

- چکیده فاقد بحث است .

- کلیدواژه ها (بین ۳ الی ۶ کلیدواژه) مطابق کتاب MESH